

Baltijas Semkopis.

Apšetejams:

„Balt. Semt.“ Administrācija, Rīgas Latv. bēdribas namā, un redakcija: Zelgava, Katoļu-celā Nr. 2. Vēstam Rīgā: Schilling'a, Kapteina un Lukava grahmatu-bodis un pēe kopmana Verchenborff, pilf. Kalku-celā Nr. 13. Zitās pilfēhtās: wifas grahmatu-bodis. Uf laukēem: pēe pagasta: waldehm, mahjitateem, skolotajeem, ic.

6. gads.

Rīgā, 13. februari.

Maķā:

Ar Beelikumu: par gadu 3 r. 40 l., par 1/2 gadu 1 r. 80 l. Bej Beelikuma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 l. Par pēejuhtīšanu ar pastu uš katru eksemplari, ween' alga waj ar jeb Beelikuma, jamatā 60 kap. par g. un 35 kap. par 1/2 g. Sludinājumu s pēenam wifās apšetejamās weetās pret 8 kap. par shtu rindimu.

No 7.

Vihds ar Baltijas Semkopi it nedetas iſnahl Beelikums ar ſtahteem un derigu laika-kawēllī; maķā 1 rub. 40 kap. par gadu, 80 kap. par pušgadu.

1880.

Zaur Deewa ſchehlaſtibu jau pēektā lahgā glahbts no nahwes breefmahm.

Laſtaji pa daļai jau buhs dſirdejuſchi, ka muhju mihlotais Semes-tehws 5. februari atkal bijis nahwes breefmās un ka Deewa wiſpehziģā roka Wīnu atkal ſargajuſi un glahbuſi, tā ka Kreewijas tautas war gawilet: Paldees Wiſuwarenaja — muhju mihlotais Kungs un Keiſars ir ſpirgts un weſels!

Kas Kreewijas Waldneekam pa pēektajam lahgam ſataiſija nahwes breefmas? Waj kaħds dabas-notifikums? Waj Wina ſulainu neapdomiba? Waj zilweku neſpehziģa? Ai nē, nē! Tas pats ſwehru- un nezilweziģo ſlepkawu-bars, kas zaur ſaweem eles eerotſcheem jau til daudſreif tihkojis pehž Keiſara Majeſtetes dahrgās dſihwibas, tas pats kultiveereto meſchonū bars, kas ſaweem noſeedsigeem noluhkeem kaſpina pat ſinibu, induſtriju un wiſu, kas zilwekem wehl ir augsts un ſwehts. Kad ſcho kaħrtibas, goda un tizibas pretineeku darbi lihds ſchim ſaħehla tautu duſmas un ihgnumu, tad tas eles-darbs, kas no wineem 5. februari paſtraħdats, pēepēeſch wiſu zilwezi winus ar reebumu iſſpaut. Jo til lopihkiģu un eles darbam lihdsiģu grehtu ne-uſraħda wiſa wehſture, kaħehr ween zilweku darbi un noſeegumi tant uſiħmeti. Lai klaufamees, ka ſchis eles-darbs iħdarits un kaħdus auglus tas atneſis.

Keiſara Majeſtete mehds pulkſten 6. turet puſdeenu ehdamā ſahlē, apaſch kuras ir pils waķts-ſaldatu iſtaba. Schai iſtabai greſtu weetā ir beeſs muhra welwis, uš ta, ka protams, ehdamās ſahles griħda; ſtarp ſcho un welwja-muhra augſchu ir kaħdu arſchini augſta tuſſcha telpa. Waķts-iſtabas griħda ir tapat uš beeſa welwja, ſchis ir pagraba-iſtabā par greſteem. Schini pagraba-iſtabā ſtraħdā 3 galbineeki (diſchleri). — 5. februari Keiſara augſtā ſamilija ſagaĩdija atbrauģam Geſenes prinzi, muhju Wiſuſchehligās Keiſareenes braħli, Bulgarijas firſta Alekſandra I. tehwu. Bulgarijas firſts bija deenu aħtraki, 4. februari atbrauģis Peterburgā. Dielſſzeta brauģeens, ar ko Geſenes prinziſ atbrauģa, pēenahza Peterburgā pulkſt. 6. Pats Kungs un Keiſars, wiſa Wina ſamilija un Bulgarijas firſts bija aiſbraukufchi uš bahnuſi, augſto weeſi ſagaĩdit; tadeħt puſdeena Keiſara pili pa puſ ſtundu bija wehlaķu nolikta, ne ka žitahm reiſahm. Pulkſt. 6. un 30 min. dewahs ehdamā ſahlē: pats Kungs un Keiſars un Wina abi augſtee weeſi pa weenahm, Keiſariſtā ſamilija (bej ween ſlimā Keiſareene) pa otraħm durwihm. Tani briħdi, kad augſtee Kungi un Dāmas griħ ee-eet ehdamā ſahlē, norihb breefmigſ ſpeħreens, gaħſes apgaĩsmojums iħdſeek, wiſs ir tumiģs, pils leekahs ſchobitees, logu ruħtis ſchkind un iħfriht, galbi, mehbeķi apkriht, galba trauķi ſapliħst un ehdamā ſahlē un no waķts-iſtabas pēepēeſchi atſkan kleeģſhana un waimanas, kas eet pēe ſirdihm un iħſtiħm. Keiſara Majeſtete ne aģumitkli nepaģaudē gara-meeru un aħtru apkerſchanu. Winiſch pawehl eedeſinat ſweģes un wiſu pilswakti ſaukt kaħjās, lai katrs noſtaħjaħs ſawā weetā. Swetſchu gaĩma raħda kas notizis. Weens Keiſara Majeſtetes pilſulainis noſiſts, žiti eewainoti un ehdamās ſahles griħda ir ſaħchobita, ſaħzeta uš augſchu un tani ir kaħdas 10 peħdas gara, 6 peħdas plata ſprauga. Pa tam ari waķts-iſtabā (apaſch ehdamās ſahles) eeneſs uģuni un oģizeeri ſteidsaħs klaħt, redſet kas notizis. Ari Trona-mantneeks un Wina braħlis Leelfirſts Wladimirſ atſteigufchees. Polizeja apſtaħj wiſu pili. Riħbeens ir bijis til leels un ſpeħziģs, ka ari pils aplaines nami pēe Rewas kraſteem breefmigi

notriħzejuſchi un wīnu logi ſadragati. Tadeħt tas ari taħlu jo taħlu bijis dſirdams. Waķts iſtabā breefmas ir daudſ leekahs ne ka augſcham ehdamā ſahlē. Griħdas welwis ir ſadragats, iſtabas muħri ſaħchobijufchees, pa daļai ſagruwuſchi. Muħru drupās aprakti ſaldati, kas waid un kleeđs lai glahbj. Ar glahbſchanu ari nekawejaħs. Strahdā, kam ween rokas un ſpeħs. 8 ſaldati ir nonahweti, 45 eewainoti (no teem diwi jau nomirufchi). Wiſi wīni pēeder Somu (Wīnu) leibģwardes regimentam. Eewainoteem pawehl lai eet no iſtabas aħrā, wīni jau wairs newarot deeneſtu pildit. Lepni un ſrdigi tee atbild: „Kaħehr žiti naw atnahkufchi muhju weetā, ka liķums noſaħa, mehſ nekufſkimees ne peħdas, lai ari mirtum. Par Deewu un Keiſaru!“ Un aſinaineem waģeem, ſadauſiteem loģeķeem ſchis uſtiģiģais, duħſchigais pulziſch tura gatawus ſawus eerotſchus un ſtaħw uš waķti ſawam Keiſaram. „Par Deewu un Keiſaru!“ — kaħdi augſti, ſpeħziģi waħrdi! Un Keiſaram Somu regimenta pulzina iſtureſchanahs nahl ſinama un Winiſch pawehl, lai tos ar Wina paſcha ſirģeem un rateem aiſwed uš ſlimniģu. Tur Winiſch tos apmelle jau pulkſt. 8., tad wehl naķti pulkſt. 12. „Par Deewu un Keiſaru!“ ſauģ un preeģigi mirſt duħſchigee, uſtiģigee kaħeiwi. — „Par Saweem waķts beħrneem!“ atbild Kreewijas Ķars un apmelle winus paſchā naķts wiđū, kad žiti duſs ſaldā meegā. Un 100 miľjonu baľſis lidinajaħs Kreewijas padebeſchōs „Par Deewu un Keiſaru!“

Taħs paſchas deenas pulkſt. 12. naķti bija no leetas prateģeem nobiħbinats, ka ſpraħdģeens zehlees no dinamita (t. i. taħda ſpraħdģinama weela, kas wehl ſpeħziģati darbojaħs ne ka ſchaujamaſs pulweris). Domā, ka wiſmaſaķ 4 mahģinas dinamita bija eeliktas dſelſcha kaſtiķē, kuras waħſs minetā galbineeku iſtabā atraſts. Par to naw jaſchaubaħs, ka no ſchihſ iſtabas ſpraħdģeens zehlees, tadeħt ari wiſi triħs galbineeki ſanemti un apģeetinati. Weens bijis aiſmuģis, bet waķarā atkal paħrnahģis.

No wiſa ta noprotams, ka kaundari gribejuſchi Keiſara pili, wiſmaſaķ to nobaķu, kur ehdamā ſahle ir, gaĩſā uſſpert un Keiſara Majeſteti lihds ar wiſu Wina ſamiliju nomaitat, un ka tee paſinuſchi ſkaħdri un gaĩſchi ne ween pils plaħnu, bet ari kaħrtibu tani. Tā wīni p. p. ſinajuſchi, ka ehdamā ſahle ir wiſs minetās galbineeku iſtabas un ka Keiſars pulkſt. 6. ehđ puſdeenu. Tikai tas wineem, ka leekahs naw bijis ſinams, ka puſdeenas-maķtite tani reiſā pa puſtundu nolikta wehlaķu. Kas ſin, waj wīnu breefmigais nodoms pa daļai nebuħtu iħdewees, ja ſchis aħrkaħrtigais paħģroģiģums nebuħtu notizis. Bet aģihm raugotees Deewa wiſpehziģā roka apaģarģā muhju mihfoto Semes-teħwu un wada wina Ķeķus.

Kā bijis eepēģjams, paſcha augſtā Waldneeka pili eeneſt taħdu eles-maſchini un to iħſtā briħdi aiſdeđſinat, tas nebuħt naw iſprotams. Waħbuħt ka ruħpiģa iħmekleſchana wiſu to Ķeķs pēe gaĩmas. — Daſchas awiģes domā, ka min. kaſtiķē buħſchot bijuſi tā ſauktā „Tomas'fa eles-maſchine,“ lihdsiģa kaħatas pulkſtina koſtrukģijai, tā ka to gan wareja uſwilkt un dinamita aiſdeđſinaſchanaſ-briħdi nolikt uš nodomato ſtundu.

Slimā Keiſareene bijuſi eemigufi, kad pats tas ſpeħreena trokſnis bijis. Tikai wehlaķi Wina wiſu dabujuſi ſinat.

Satriģinaſchanu un taħs juħmas, ko ſchis breefmigais notifikums ne ween Peterburgā un wiſā Kreewija, bet ari wiſā Eiropā un žitās paģaules daķās ſaħehlis, it nebuħt newar apraktit. Wiſpirms it wiſur iſbailes, tad ne-iſſaķams preeķs, ka Keiſars Alekſanders II. zaur Deewa ſchehlaſtibu atkal iģlahbts no nahwes breefmahm. Peter

burgas eedfihwotaji tuhftofcheem demufchees juš Keifara pili, apšweizinat sawu ifglabto Waldneeku un Tehwu, nerimstot faukt preezigus „hurah!“ un laundarus bahrgi nofodit. Tikai wehla nakti laufchu pulks fajzis mafnatees. Keifara Majestete, Trona-mantneela augsto laulato draudfeni pee rofas wefdams, gahjis uš pilsbafnizu Deewam pateiktees, kura bijusi pilna ar pils-faimi un ziteem augstmaneem. Atpakat nahlot Wifsch fajjis uš pils wafte-pulleem, fa Wifsch preezajahs par Somu regimenta kreetno ifturefchanos un fa Winam firdi leels fchehlums par nomaitateem un eewainoteem faldateem. Wifsch gahdafchot par fcho nelaimigo familijahm. Skanigi „hurah“ bijufchi par atbildi uš fcheem fchehligeem Keifara-wahrdeem. — Laimas-wehlejummi nahkufchi no Peterburgas pilfchetas, no augstmaneem, fweſcho femju fuhtneem ec.; bafnizās bijufi ahrlahrtiga Deewafalpoſchana. Pilfcheta tehrpufehs fwehtfu gehrdā un fara-pulki, lam par breefmigo notikumumu zaur deenas-pawehli laista fina, parahdijufchi sawu ne-ifnihzinamo ufizibu un mihleſtibu pret Keifara Majesteti. — Preeſch nonahweto un eewainoto faldatu familijahm publika, bet ihpaſchi ari jaunās un wezafas dāmas tuhliit fahkufchās fameſt palihdſibās-fapitalu, kas tagad jau lihdi wqirat 1000 rublu peeaufis. Bidjemes muifchneeku komiteja ſchim noluhkam nolehmuſi 500 rublu. — (Laimas wehlejumus no Baltijas gubernahm, zif mums tagad finams, zaur Kurſemes zeen. gubernatoru nolikufchi pee Keifara Majestetes kahjahm: Dobeles aprinka pagafu wezako komitejas wahrda winas preeſchneeks Neumana f. un Kurſemes biſchopibas beedr. wahrda winas presidents Maters).

No ahrjemju waldneekem tuhdat uš pirmo wehiti par breefmigo notikumumu muhfu Rungam un Keifaram laidufchi laimas-wehlejummu telegramus, gandrihi it wifš Ciropas waldneeki, pat ari Turku ſultans un pahweſts. It wifšs galwas-pilfchetas Kreewijas fuhtnu bafnizās bijufi Deewafalpoſchana, kurai laht bijufchi pa leelakai datai ari paſchi waldneeki un winu augstmani. Tikai firſts Bismarks atfal aifbildinajees ar „faſlimſchanu.“ Ap Kreewijas fuhtnu nameem it wifšs galwas-pilfchetas ſapulzejuſchees leeli laufchu bari un gribejuſchi ſinat, fa eet Keifaram Alekſandram? — Ne ween Kreewijas, bet ari wifšs ahrfemju amifes noteſa bahrgi breefmigo, nezilweziſto eles-darbu un weena baſti parahda ſimpatijas (mihleſtibu, peekriſchanu) muhfu Keifaram, to faudamas par waldneeku labakajo, kas gan ne weenam naw demis eemeſlu tihtot pehy Wina dahrgās dſihwibas. Ari Kreewijas politiffo pretineeku (p. p. Anglu) amifes nerakſta zitadi. Tā tad mehs redſam, fa ne kas, pat ari politifskais eenaidis, neſpehy maſinat to augſtzeenibu un mihleſtibu, fo muhfu Semes-tehwis bauda wifā paſaulē, pee it wifahm tautahm.

ſchi dahrgā apſina un tas preeks, fa Deews muhfu mihloto Waldneeku, Labdari un Tehwu atfal tik brihnifchi ifglabhis, uſturejis ſpirgtu un weſelu, — tas lai pazel muhfu noſpeeto, noſtumufcho garu, — tas lai remde muhfu iſſamifchanos par teem breefmudarbeem, kas ne pilnā gada laika un jau pa treſcho lahu ſatrihizina un iſbeede wifū Kreewiju, wifū paſauli. — Iſhi preeſch Kreewijas Keifara leelās goda-deenas bija nodomats Winu nonahwet, walſtij padarit wiſpahrigas gaudas un waimanas. Bet Deews to naw kahwis. Karſti pateikdamees par fcho ihpaſcho dedeſu-fchehlaſtibu, luhgſim no wifšs firde, lai Wiſuſpehygajis ari turpmat ſargā un ſaudſē muhfu mihloto Keifaru.

1880. gada 19. februars.

Reti kahdai walſtij un tautai tas augſtais preeks un gods no walſtij un tautu liſtena Lozitate teek peefchirts, fo Kreewijas tautas ſchi gada 19. februari matihis, ſwinedamas ſawa Wiſuſchehligā un uſtizigi mihlotā Runga un Keifara Alekſandra Nikolajewitſcha leelo goda-deenu, — to deenu, kura paleek pilni 25 gadi, lamehr Wifsch uſſahla. Sawu augsto walbiſchanu wifai Kreewijai par laimi un ſwehtibu. Un zeel kahdai walſtij tahdi reti ſwehtli ſchehligi nolemti, teek wina toš ſwin ar ihpaſchu eewehribu, parahdot ſewiſchfu godu un preeku. Ari Kreewijas tautas ahrigi tā ſwinehs ſawa Augſtā Waldneeka, ſawa mihlotā Tehwa 25-gadu walbiſchanas-fwehtfus. Mehs ſalam ahrigi, jo godu ſawam waldneekam un ſawu preeku wifšs tautas parahda gandrihi weenlihdſigi. Bet fo Kreewijas tautas ſajuht pret ſawu Zaru-Aplaimotaju un tā

winas 1880. gada 19. februaru eefchfigi, ſawa firdi ſwinehs, tas buhs wifai zitadi, ne fa tas war un mehdſ buht zitās walſtis. Jo lamehr walſtis paſtahw, wehl gan ne weena waldneeka naw bijis, kas til daudſ laba darijis, til daudſ laimes un ſwehtibas ſawahm tautahm peefchfihris fa Keifars Alekſanders II. Kreewijas tautahm. Ne tahdā iſhā rakſinā, nedſ ari beesās grahmatās wifšs tas ſarakſtams, iſteizams, — pilnigi atſiht un ſapraſt to war tilai tee, kas ſcho laimi un ſwehtibu paſchi ſanehmufchi un baudijufchi un no tam pahrlleezinajufchees, lahdu eewehrojamus un diſchanus attihſtibas-ſohus Kreewija beidſamajōs 25 gadōs ſpehrufi uš preeſchu. Kad tikai apdomajam, fa Keifars Alekſanders II. Sawu pawalſtneeku miljonus Wiſſchehligi atſwabinajis un teem dahwinajis dahrgo brihwibu; kad eewehrojam, lahdu augſtu ſlahwolli Kreewijas teefas un waldes ſaſneegufchās Wina walbiſchanas laika un fa Kreewijas pilfchetahm un laufu draudſehm ir peefchirtas paſchwaldibas-teefibas uš plaſchakajeem pamateem; kad apdomajam, fa Keifara Alekſandra II. walbiſchanas-laika Wina milſu-walſti ir iſſchfirti diwi loti ſwarigi ſautajumi, proti ſemneeku dſihwes pamatu nodibinaſchana un wiſpahrigais lara-deeneſts, — fa walſtis naudas buhſchanas eewehrojami pahrlabotas, — fa laufchu apgafimoſchana ſpehygi iſplatahs un walſtis ſpehks un gods alaſch wairojahs, — mehs ſalam: kad tikai ſchos leelos walbiſchanas-darbus ween eewehro, ir tad jau pat Kreewijas pretineekem ja-atſiht un ja-apeezina, fa Keifars Alekſanders II., ſawu augsto un ſlawenajo Preeſchgahjeju uſſahltās walbiſchanas-pehdās eeſtahdamees un palikdams, ir wairak laba darijis Sawai walſtij, ne fa jeb kurſch zits waldneeks, fo wehſtore peemin. Un zaur ſcheem ſlawenajeem, ſwehteem walbiſchanas-darbeem Wifsch Sawahm tautahm ir palizis iſhtais Labdaris, iſhtais Tehws. No ſchi ſlahwolli Kreewijas tautas uſluhtos ſchi gada 19. februari, tahdā ſinā un garā winas fo ſwinehs.

Un ſtarp wifahm Kreewijas tautahm Latweeſchu tauta ſchini ſinā naw wis ta beidſamā. Wairak ne fa zitahm tautahm winai no firde dibena japateizahs ſawam Labdarim un Tehwam par wifū to ſchehlaſtibu, par wifahm tahm dahrgahm teekbahm, fo Wifsch tai Wiſangſtali peefchfihris uš teem pamateem, fo jau ar augſtzeenibu un pateizibu peeminamais Keifars Alekſanders I. bija lijis. Latweeſchi tagad ir brihwi zilweti, kas ſawas buhſchanas walda paſchi ſem walſis waldbibas uſraudſibas. ſchints iſhōs wahrdōs ir ſanemta gara attihſtibas-wehſtore un wifš tee muhfu Runga un Keifara laiſto likumu noſajijumi, uš kuru pamateem Latweeſchi tapufchi kas wini tagad ir. Tadeht Latweeſcheem 1880. gada 19. februars ir wifai dahrga, augſta ſwehtfu-deena, un fa ta ſelta burteem kluhs eerakſtita Kreewijas wehſtore, tā wina ne-iſdſehſchameem burteem paliks eerakſtita Latweeſchu pateizigās firdis uš behrnu behrneem.

Neuhš gan ihpaſchi japeemin, fa Latweeſchi 19. februaru ari ahrigi ſwinehs ar ihpaſchu godu. Wiſpirnis wini jau ſapulzeſees daudſ leelakōs pulkōs un tā ſakot jo wairak ſwehtfu drehbēs tehrpufchees, ne fa zitahm reiſehm 19. februari. Ihpafchi Kurſemes Latweeſchi ſagatawojuſchees leeliſkam uš ſcheem augſteem ſwehtkeem. Rā laſitajeem ſinams, iſ Dobeles aprinka pagafu wezafajeem ſcho ſwehtfu deht ir eezelta ihpaſcha komiteja, kuras uſdewums bija, gahdat par Wiſpadewigās adreſes ſaſtahdiſchanu un par albuma ſagatawoſchanu, kuras wifu Kurſemes lauppagafu uſdewumā un wahrda 19. februara noliks pee Keifara Majestetes kahjahm. ſchi albuma kopiju paſneegs zeen. gubernatora ſganu, geheimrahtam ſon Liliensfeldam, kas 12 gadus Semes-tehwa weetā un prahtā Kurſemi walbidams ir iſpelnijees wifū eedfihwotaju, bet ſewiſchki Kurſemes Latweeſchu ſirni-galo pateizibu. ſelam pagafu wezako komiteja ſchos darbus uſſahla, wina wifahm Kurſemes pagafu waldehm laida zirfuleru un peepraſija, waj tahs ar ſcho projektu meerā un waj komitejai uſdōb ſawu pilnwaru to iſpildit? Rā mums ſinots, ne weenas weenigas pagafu waldes naw, kas ſchim teizamām noluhkam nebuhtu peekritufi — it wifōs atbildes rakſdōs ir iſſajits, fa pagafu waldes ar ihpaſchu preeku ſcho projektu apſweizina un komitejai uſtiz ſawu pilnwaru. Tā tad ſchi komiteja ne ween ar moralifku, bet ir ar formalifku teekſibu ſewi war uſluhtotes par wifū Kurſemes pagafu weetneezi un pilnwaru un ſchini ihpaſchibā parakſit Wiſpadewigalo adreſi, to nolikt pee Keifara Majestetes kahjahm, iſrihtot 19. februara ſwehtfus, gubernatora ſgant iſſajit, fo wifš 600 pagafu winam grih iſſajit ec. ec. Bet lai tani deenā gubernas galwas pilfcheta, ſelgawā, kur lauppagafu ofizielli

fwinehs 19. februara augstos swehtkus, ari no it wiseem aprinkeem buhtu ofizielli weetneeki jeb suhtni, ka swehtku dalibneeki un leezineeki, tad komiteja no katra aprinka usajinajuk 3 pagasta wezatos, lai tee jau 18. februari eeronahs Jelgawa. Schi usajinajanas-wihse pilnigi attaisnojama; jo weenfahrt aprinkos naw organu, kas pagastu wahrdā waretu winu suhtaus eezelt, otrufahrt wisi pagasti min. pagastu wezako komitejai sawu pilnwaru reis jau demuschi preeksch wisa, kas winu wahrdā 19. februari isdarams. Ka mums no daschahm pusehm finots, schis usajinajums aprinkos padarija leelu preeku un pilnigi atsihschjanu. Mums ari finots, ka ne ween schee usajinatee suhtni, bet ari duuds, dauds ziti pagastu amata-wihri un lihdseedschwotaji no brihwa prahta 19. februari dopees uf Jelgawu, tur parahdit un apleezinat, zil karsii un ustizigi Latweeschu tauta mihle sawu Semes-tehwa un Wina augsto waldbibu, un zil pateiziga wina ir Keisara Majestetei par to ne-ismehrojamo schelastibu, so Winsch wisa Sawā waldischanas-laiā Latweescheem Wischscheligi preekschjhis. — Schi numura sludinajums ir jo sikhals swehtku programs. Tikai mums schfeet, ka tas naw deesgan skaidri redigeerets jeb sarakstits. Tā tur p. p. stahw, ka ari Jelgawas swehtku-komiteja, iarlanā krusa nodala zc. gubernatora kgam eefneegschot albumu un adrese. Tā tas naw. Paschu albumu noliks pee Keisara Majestetes kabhahm un tikai schi albuma kopiju pasneegs gubernatora kgam. Pee schi albuma un pee adreses sagatawoschanas swehtku komitejai un tapat ari beedribahm naw it ne kahdas dalas. Ka beedribas un tahm lihdšigas eestahdes tani deenā zaur saweem preekschneekem ees pee zeen. gubernatoru lgeem un luhgs, lai winu Wispadewigos laimas-wehlejumus noseel pee Keisara Majestetes kabhahm, tas ir pats par jemi saprotams un wisai pareisi, un mehs esam pahrliezinati, ka gan ne weenas tumalas Latweeschu beedribas weetneeks schini pulkā netruhs. Paschā swehtku leetā mums tē buhtu schahds peesihmejums. Min. sludinajumā ir fazits, ka pulksten 11. wakarā jahlschotees „balle“ t. i. danzschana — tani paschā (Behra) jahle, tur lihdš tam buhs sapulzeti wisu Kursemes pagastu representanti, suhtni un ziti Latweeschi, kas atnahfuschchi swinet jawa karsti mihtotā Semes-tehwa augstos swehtkus. Kad danzschana tahdōs augstos walsts swehtkōs jau aij teem eemesleem nebuhtu teizama, kas isg. nedetas num. atbildēs iskaidroti, tad ta jau pa wisam neleekahs buht weetā tagad, fur preeksch maj deenahm muhsu mihtotam Keisaram atkal draudejuschas nahwes breešmas, zaur to wisai walstij, wiseem winas eedschwotajeem usipeests wisai nopeetns waigs. Des tam ari buhtu nepatriotiski, danzotaju deht pagastu representantus, firmus Latweeschu wihrus un dedšigus patriotus, kas mineto swehtku deht sanahfuschchi, raidit ahra no jahles un tikai ar fewischku atkaufschjanu un pret ihpachku malšu atkal eelais eelichā. Kam gan buhs ta firbs to darit, ja tas ari buhtu isdarams. Dei mums schfeet, ka tas nemaj nebuhs isdarams. Buhtu wasara, tad swehtku dalibneeki, pusnakti no pajumta isfraditi, waretu eet kuhdā dahrjā; bet seemas laiā — fur wini ees?

Bet mehs zeram un esam pahrliezinati, ka Latweeschi schos augstos walsts un tautas-swehtkus it wisur un tā ari Jelgawā swinehs weenprahrtigi un brahligi un tadeht ihstā brihdi wiju eegrošhs pehz wajadšibas, pat ari ja eepreekscheji nospreedumi buhtu japahrgroša. Schelšchanahs tahdā brihdi naw ne domajama.

Schini zeribā un Latweeschu tautai no firbs wehledami wisu labu, mehs uf scheem augstajeem swehtkeem apjweiznam Kursemes un Widsemes Latweeschu weetneekus, pagastu suhtaus un swehtku dalibneekus un jauzam is pilnas kruhts:

Sweiki Latweeschi, muhsu firjnigi mihtotā Semes-tehwa leelajā goda-deenā, 1880. gada 19. februari!

Redakcija.

Latweeschu Wispadewigafas adreses Keisara Majestetes 25-gadu waldischanas-swehtkōs.

I. Kursemes laukpagastu Wispadewigai adresei, to tee schi gada 19. februari noliks pee Semes-tehwa kabhahm, ir diwi lapas, kahdas 30 zelas garas un pahra 23 zelahm platas. Gatawo darbu usluhlojot, ir mahkslas nepratejam par to japreezajahs, til glihts un jauks tas ir. Apluhlotaju it fewischki peewell mahkslineeka darbs, to isdarija F. Laksmana k., Latweetis is Dobeles aprinka, war gan fazit, ne ween at mahkslas dšiu sapraschjanu, bet ir ar ihpachku miht-

lestibu, it ka gribedams sawai dšuntenci sagatawot jauku peemimu un zeenigu stahwolli starp wisahm Kreewijas tautahm un kahrtahm, kas Semes-tehwa 25-gadu waldischanas-swehtkōs steigsees israhdit, to ustizigo pawalstneeku mihlestiba un ihsta mahksla paspehi. Mehs esam dsirdejuschi 4 gruntigu mahkslineeku spreedums par scho glihto, jauki ihwesto darbu, un wisi schee spreedumi teiz Laksmana kga weiksim un slawu. Mehginajim adresei aprakstīt. Domajam augstu, sipri buhwetu walsts ehfu, pahr kuru spigulo Keisara Aleksandra II. selta kronis un wahrdōs. Augschas stuhrōs lasam „1855“ un „1880“ un wiszauri pa ehlas wahrtu stipro welwi selta un sudraba uf jaukahm krahsahm ir rakstits: „Keisariska Majestete, Wisfuscheligaš Kungs un Keisars.“ Osolu un lawru kroni un meera-palmes puschko welwja stuhrus starp scheem usrunas wahredeem. Abi warenee nuhru pihlari ir wisai jauki zelti pehz Renefangs-stila; tos rotā: augscham apaksch welwja, kas pihlarus saweeno, diwi idealiskas seeweetes (Latweeschu mitologiskas deewes?), no kurahm weena tura Kursemes brunogu, otra Kursemes karogu jali-sili-baltās krahsās. Nodabās apaksch tahm redjam semkopibas, ruhpneezibas, amatneezibas un simbas sihmes un starp schihm lietu, kas apleezina Latwju dšesnu- un dailes-garu. Widu uf abu pihlaru pamateem redsam „Latwiju“ skaitu, nopeetnu seeweeti, kas weenā rotā tura wahrpas, otra zirpu, par sihmi, ka Latweeschu dsihwes-pamati ir semkopiba. Blafus „Latwijai“ ir jaukas pufes, apaksch winas sehdehta redsam patahleenā Jelgawas jauko, wareno pili un paschu Jelgawu, Kursemes gub. galwas-pilsehtu. Adreses wisōs 4 stuhrōs ir Kursemes brunogs. Uf monumentam lihdšigo pihlaru pamateem lasam kreisajā puse: „Zelōs nometuschahs Tew tenzina Lawas tautas,“ un labajā: „Kreewijas eenaidneeki trihz preeksch Lawa waiga.“ Telpai starp abeem pihlareem ir preekschkarante, kuri leekahs ka nupat atdariti. Augscham lidinajahs Kreewu walsts ehrglis un tahlaku uf nuhra mehs eeragam Latweeschu walodā usrakstius Kursemes laukpagastu karsto pateizibu un Wispadewigos laimas-wehlejumus uf Keisara Majestetes 25-gadu waldischanas-swehtkeem.

Skaisis darbs, ko apluhlojot juhtahs firdi pazeltu un eepreezinatu.

Ta pate adrese Kreewu walodā ir drukata uf otru lapu, kam gan weenfahrtchala, bet tomehr jauka aplahrtne. Augscham lidinajahs walsts ehrglis.

Adreses wahku eesehja grahmatu-sehjejs Chr. Gaffelberg'a lgs tumfchi-jalā ahdā; wahla eeschpuse ir balts sikhds, adreses lapas schkir sikhda schnoris ar tahdeem pat puschkeem Kursemes krahsās. Darbs toti glihts un Gaffelberga lgs ispelnijees ihpachku atsihschjanu. Tas pats mums jafala no sudraba G. Gennōhr'a lga, kas adreses wahla sudraba apalumu wisai mahkslisti un jauki isstrahdajis. Paschā widu ir, pehz adreses leeluma lihdšmehra, prahws A ar sihmi II. (Aleksanders II.), tam wirsi Keisara Kronis un aplahrt osola-lawru wainags, kura lentē eegreesti 1855 un 1880. Stuhrus rotā prahwi sudraba greešumi ar Kursemes brunogu. — Adreses druku isdarija Aleksandra Stahla lga. drukatawa, kas ari Widsemes Latweeschu, Leepajas pilsehtas un wisas Rigas Wahzu adreses drukajusi. Wahzu awises toti usflawē Wahzu adreshu druku. Schai usflaweschana mums pilnigi japeekriht ari Latweeschu-Kreewu telsta finā.

II. Widsemes Wispadewigai adresei,

to parakstischot laukpagastu weetneeki un wisas Rigas Latweeschu beedribas, ir 4 lapas, kuru garums ir kahdas 17, platumis kahdas 12 zelas. Ir to ir isrotajis Laksmana k., un augscham mineto mahkslineeku weenbalšigais spreedums winam ir schi teizama darba deht peeschkir nemasinatū slawu un usteitschjanu. Kā redjams, mahkslineeka usdewums tē bijis tas, wisai masā, schaurā rahmitē zaur mahkslas simejumeem israhdit adreses eefneedseju ustizigās padewibas un karstās mihlestibas-prahtu pret sawu Semes-tehwa un Wina augsto waldbibu. Scho geuhto usdewumu Laksmana k. ir teizami ispidijis un Widsenneekeem mas eemesta noschehot, ka wini sawu padewibas-adreses rahmu til masu pastelejuschi. Mehginajim ir scho mahkslistko darbu aprakstīt. Uf pirmo adreses lapu lasam Keisara Majestetes usrunajumu Latweeschu walodā: „Wisfuscheligaš, Wisuwarenaš Leelais Kungs un Keisars!“ Schim usrunajumam aplahrt ir jauks rahms Renefangs-stila, kuru abās pufes tura Widsemes brunoga putns (Greif). Rahma paschā wirsgalā mirdš Keisara Majestetes kronis, apaksch ta walsts ehrglis, kuram aplahrt spihd swaigschnu-kronis. Blafus walstsehrglim rahma ihpachdōs

autōs lafam, pa kreiso rofu: „Tu dahwinaji brihwibu,“ pa labo: „Tu aplaimoji Kreewiju.“ Rahma widus datās ir jelta burteem rakstīti: „1855“ un „1880“, tahtat apafschā Widsemes un Rigas brunogi. Ufrunajuma apafschā redsam „Latwiju“ (kā Kursemes adrese) un ap to semkopības, ruhpnēezības, amatnēezības, finības-sihmes ic. Rahmā pašchā apafschgalā eeraugam Rigas pilsehtu. Wifs rahms ir rotats ar lawreem, palmehm, neaismirstelehm un farkanas krahsas pukehm, kuras lai apleezinatu Latweeschu tautas mihlestibu pret sawu Semes-tehwu. Otrā lapā ir Keisara Majestetes ufrunajums Kreewu walodā, kuream aplahet ir pirmajam gandrīhš lihdsīgš rahms, til kā scho zaur zaurim rotā ofolu un lawru sari. Nugscham, apafsch Keisariskā krona ir jelta swaigne, walfts-ehrglis uhdena-krahsās tani lankā, kur ufrunajums. Rahma apafschas datā starp Widsemes un Rigas brunogeem ir Keisara Majestetes wahrds, ap to swaigschuu kronis. Uf bildi beidsamajam lapahm ir pate adrese Latweeschu un Kreewu walodā, tahm aplahet jauki isglihtojumi krahsās, jelta un sudrabā. Schihs adreeses wahks ir tehrpts tumfchi-sakā samtā. Widū ir sudrabā Keisara Majestetes kronis un wahrds un teem aplahet ofola un lawru kronis. Wifds tschetrds stuhrdš ir Widsemes brunogs.

Wispahriga dafa.

Laika nojehgšana.

No mat. kand. J. Winklera.

(Beigums.)

Bet ka rihta un wakara krehsla isfkatahs brihscham stipraka, brihscham atkal wahjata, to mehš eespehjam tikai tad isfkaidrot, kad eewehrojām ari uhdena garainas. Jo tā eewehrojumi apleezina, tad uhdena garainas laisch tikai til ilgi wifus gaismas starus pilnigi zauri, lihdsi tahs wehl ir til besgaligi masinas, ka tahs gandrīhš pilnigi lihdsinajahs muhsu gaisa dalinahm. Tiklihdsi ka tahs eesahf zaur dsestrumu til tahli sabeesetees, ka tahs jau gandrīhš ir pahrwehrtas miglas puhlischōs, tad uhdena garainas eesahf gaisam lihdsigi it fewiŃhki tikai losos (orange) un farkanos starus zauri laist, kamehr tahs zitus starus parij pa wifam. Kad jau garainas ir tiktahtu atdŃisuschas, ka tahs jau uhdena puhlischōs jeb miglā ir pahrwehrtuschahs, tad atkal schoe puhlischi pa weenam eesahf wifus faules starus zauri laist, un tikai leelā wairumā aptura gandrīhš pilnigi wifus faules starus, zaur ko ari migla un mahkonas dabun sawu pelehfo isfkatu. Saulei noeijot ir jau garainas arweenu til tahli sabeesejuschahs, ka tahs jau gatawas miglas puhlischōs pahrwehrtstees, un tapehž ari wakara krehsla zaur sawu leelatu farkanamu arweenu ir wehrā leelama. Saulei uslezot turpreti naw wehl garainas til tahlu fahlfuschas, ka tahs jau buhtu gatawas no maseem uhdena puhlischeem neredsamās gaisa lihdsīgās dalinās pahrwehrtstees; schis brihdis eestahjahs arweenu tikai labi ilgi pehž faules uslehschšanas un tapehž ari rihta krehsla isfkatahs arweenu daudž pelehkafa. Abahm parahdischanahm wajjaga tahdahm buht pee laba laika un tapehž tiklab jauks wakara atfarkums bei mahkonahm, kā ari rihta pelehkums sihmejahs arweenu uf labu laiku. It ihpafchi war uf tam palaisstees, kad wakarā faulei noeijot debehs wifur zitur isfkatahs jauki silas un debehs aplofs tahlumā isleekahs tikpat kā plahnōs duhmōs buht. Turpreti, kad faulite no-eijot isfkatahs pahraf bahla un debehs wispahr dseltenas uf wakareem, waj ari kad pee debehs tad atronahs plahnas mahkonites (aitinas), kuras pee pašcha debehs redses aplola isfkatahs tumfchas un drufku augstaki patapina debehs bahlu isfkatu, kamehr faule pa scho laiku schahdu mahkonu dehl pelehki-waj ari itin tumfchi farkana, tad mehš waram buht pahrleezinati, ka gaisā atronahs loti daudž garainu, kuras pa nalti sabeesetees mahkonās, un ka tapehž nahfofchu deenu ir leetus gaidams. Ja turpreti rihtōs faulei lezot ir loti stipris rihta atfarkums redsams, kurich pehž faules uslehschšanas ahtri pašuhd, tad waram ari drofchi buht, ka schi parahdischanahs zelahs no tam, ka gaisā atronahs loti daudž garainu, kuras ahtri zaur faules Ńltumu pajelahs augsti gaisā, lai tur tahs waretu aif leela aukstuma teescham pahrwehrtstees mahkonās. Pehž tahda stipra rihta atfarkuma mehš tapehž waram sagatawotees uf leetu.

Tapat mehš waram zeret uf jauku deenu, kad migla no rihta pufes nolihst kā smalks leetus, jeb faulei augstaki patekot arweenu jo

wairaf isfkliht; bet ja tagda miglas isfklihschana atgadahs wairaf deenu no weetas jeb migla taisni gaisōs uskaphj, tad mehš waram deefgan drofchi buht uf leetus. Tapat kad pamafarā falna atgadahs, tad warot weenā no nahlamahm deenahm sagatawotees uf leetus. Ja turpreti pa leetus laiku jeb pee apmahzijuschahs debehs faulei noeijot, ir wifa winas ripa pilnigi redsama, tad tas nosihmē uf labu laiku. Tapat ari ruhfa (Wetterleuchten) nosihmē uf labu laiku, kura no tam nahf, ka zaur tahseem sibeneem debehs peepeŃhi atfarkst.

Ar wahrdu safot, Ńltu laiku pašlubina mums wifas tahdas parahdischanahs, kuras zaur to zelahs, ka gaisā atronahs masalā waj leelakā augstumā loti daudž uhdena garainu. Tā ja faule ar mehneŃ debehs aplola tumumā isleekahs pehž isfkates daudž leelaki ne ka tas zitam reifahm mehdsi buht, jeb kad mums ap beidsamo un pirmo mehneŃs zetorkŃni mehneŃcha rahi isfkatahs til neŃkaidri, ka nebuht newaram noteikt, kur wini ihsti eesahfahs, tad mehš schihs parahdischanahs waram tikai zaur to isfkaidrot, ka gaisā atronahs loti daudž garainu, un tapehž waram uf Ńltu laiku sagatawotees. No schahdahm garinahm nahfahs ari, ka mehš brihscham ap mehneŃi un fauli redsam sposchus aplokus tahdā attahlumā no pašcheem spihdeleem, kuras par faules- un mehneŃs sehtahm faifž; schihs parahdischanahm ir tapehž ari tas pats nosihmejums. Tapat ari daschureif war pee debehs redset wairaf waj masaf gaischu aploku, kuri daudž leelakā attahlumā atronahs no faules, ne kā faules sehtas, un kuri ne wifā faulei aplahrt eet, bet weens ar otu kopā sadurahs, zaur ko schihs weetas iszelahs tā sauzamas blaku-faules jeb leelas faules. Pate parahdischanahs nahfahs no tam, ka gaisā atronahs daudž fafaluschu garainu, kuras winā kā loti masas ledenites peld un faules starus sinamā kahrtibā no sawa zela uf zitu pufi pagreesch. Schi parahdischanahs war tapehž ari beret par paregu Ńhmi uf Ńltu laiku.

Ari mahlonas sihmejahs uf grofihu laiku, kad mehš tahs daschadā augstumā redsam uf daschadu pufi kustam, jo schahda kustschana mums apleezina, ka pahr muhsu galwu ir eesahlfuschī daschadi wehji weens ar otu zihŃitees.

Tapat kad fausā farktā laikā gais isfkatahs duhmainsch jeb miglainisch un peepeŃhi nosfkaidrojahs, tad tas noteelahs zaur milleem wehjeem un mehš waram tad uf leetu gaidit.

Rā redsam, tad tahdu paregu Ńhmju preeksch laika nojehgšanas ir loti daudž, par kurahm mums ir japateizahs pa dalai tiklab juhrneeku, kā ari semkopju usmanibai, tadehl ka wina turiba nahfotnē dibenajahs weenigi uf labu isdewigu laiku. Ja, beidsameem naw peetizis tikween sihmes pee debehs par nahfamu laiku atrast, bet wini ir ari nopuhlejuschees tahdas sihmes atrast pašchā kufstonu dsihwē, ar kureem teem ir deenu muhschu pee saweem jemes barbeem kopā jadsihwo. Ka tas daudžreis ari tā teescham war buht eespehjam, mehš nogibihm tad, kad mehš is sawa eeweduma-raksta atmineŃimees, ka kufstonu daba atronahs tahdā sakarā ar gaisa ihpafschbahm, kā ar laika grofischanos grofahs ari kufstonu weseliba un jautriba. Tā mums ne reti atgadahs pat tahdus zilwekus fastapt, kuras mehš waram no-fault ihsti par dsihweem barometreem. Schoe zilweti, kā mehš sinam, ir fahrguschī ar tahdahm Ńlimibahm, kuras nosauž par rheumatifmu jeb kaulu fahpehm; labā laikā schihs fahpes wineem ir mas manamas, bet til ko tahs eesahf wairotees un paleel masaf pazeeschamas, mehš waram drofchi buht, ka labais laiks eet uf beigahm un ka drihš eestahfees dranku laiks. — Kufstonu dsihwes parahdischanahs sawa daudsuma un jameschgejuma dehl it nebuht wehl naw tik tahli imelleetas un isdibinatas, kā tas ar nedsihwas dabas parahdischanahm ir notizis, bet mums wehl loti ilgi buhs uf tam jagaida; tadehl ari ir saprotams, kapehž til loti geuhri ir isfkaidrojams, kadehl ar laika grofischanos kufstonu daba grofahs tā un ne zitabi.

Daschas no schahm parahdischanahm mehš ari peemineŃim schē. Tā warschu (nagu) kurtŃchuna pamafarā pa wakareem sihmejahs uf labu rihtdeenu. Wafarā ihsti preeksch leetus wardes isfkatahs melnas un parahdahs loti leelā daudsumā; turpreti ihsti preeksch leetus beigschanos winas paleel atkal wifas baltas. Tapat ari tumu leetu pašlubina plawās sawada putnina brehschana, kuru schihs ihpafschibas dehl par pehrkona jeb leetus kasu dehwē. Tapat war ari pa wafaru sagatawotees uf tumu leetu un pat uf pehrkona negaifu, kad loti farktā, twihŃfoshā laikā, kad kā mehdsi fajit ihsti deg jeb zep, farkonahs loti daudž knauschu (Müden) un besdeligas eesahf loti semu pa semes wifku

lidinatees, ſhos knaufchus lehrdamas. Ari kaijas (Möven) parahdahs preefch leetus loti leelā daudsumā wirs uhdēna wirsus, ſiwis melle-damas, kuras pa to laiku ufturahs uhdēna wirsū knaufchus un kufainus lehrdamas. — Ari dēles iſtureſhanahs uhdēni warot deret par parega ſihmi pee laika nojehgſhanas. Lai gan ſchi dēles iſtureſhanahs „Balt. Semf.“ 40. numurā (1879) ir ſmalſaki aprakſtita, tad tomehr, zil eš pehru Kurſemē pirmo reiſi par to dſirdeju un zil pehjal patš eewehroju, rahdahs otradi buht, proti, ka uš labu laiku dēle pozefahs uš augſchu, pa leetu gul meerigi pubeles dibenā un jaufā laifā meerigi brihſcham uhdēni pelb. Tadehl deretu gan fatram, kam dēles ir, par to jo tuwaki paſcham zaur ilgaku laiku eewehrojumeem pah-leezinatees.

Wiſas ſchihs paregu ſihmes ir preefch ſemfopja no maſaka jeb leelala ſwara, un tad nu laika nojehgſchana peeder pee wiſwairaf ſameſchgejuſcheem jautajumeem dabas ſinibās, tad ari labam ſemfopim preefchjahs ſchihs paregu ſihmes pat tad ar leelako uſmanibu nolentt, tad tam pee roſas jan atronahs tahdi laika nojehgſchanas rihti, kā termometers, barometers un daſchi ziti.

Bej mineteem diweem laika nojehgſchanas rihteem teef wehl leetati miſkluma mehri, elektribas mehri un magnetiſma mehri. Bet tee preefch ſemfopibas ir no maſaka waj ari pawiſam bej ne kahda ſwara, tadehl ari wiſas ſchē neapluhofim. Tikai wiſpraſtako no tā ſauzameem elektribas mehreem mehš ſchē peemineſim, tadehl ka wini mums zil ne zil palihdš eepreefch nojehgt pehrona negaiſu.

Pehrona negaiſis zelahs zaur to, ka gaiſā ſakrahhjahs ihpaſchs dabas ſpehſs, kuru par elektribu dehwē un zaur kuru daſchas meeſas ſawadu ihpaſchibu dabu. Tā ja ſamparu iſtaufejam uhdēni, tad tas, ja daudš elektribas gaiſā, eeſahl kopā wilttees un it kā dſijas gabali butelites dibenā nogulдитеes. Schahdas ſampara butelites jeb „laika glaſes“ nu teef brihſcham ari leetatas preefch pehrona gaiſa eepreefch paſlubinaſchanas. Bet ari ſchini ſinā neiſpehi ſchahds laika glaſhs mehrotees ar barome.ru.

Tahdā wiſjē no wiſa ta, ko eſam ſajizjuſchi, mehš pahrolezina-jamees, ka laiku ir loti gruhti eepreefch nojehgt uu ari tikai uš loti maš deenahm eepreefch. Uš weſelu gadu eepreefch naw ne kahdā wiſjē eeſpehhjams laiku noteikt un tapehš ari wiſas paregu ſihmes preefch laika nojehgſchanas uš weſelu gadu ir tikai iſdomatas un teef wehl tapehš weenumehr no kalendaru iſdewejeem paturetas, ka daudš laſtaju no ſiniſkas laika nojehgſchanas ne kā neprafdami ſkatahs uš ſchihm laika ſihmehm kalendarōs kā uš kahdahu praweefchu ſihmehm, un tapehš apſtahtōs tuhliſt preefch nahloſchā gada tahdu kalendaru pirkt, kurā iſdewejs apſtahtōs pirzeju turpmaf ar mahnu tizibu jeb neekeem barot. Saprotams, ka zaur to, ka tahdas lai'a ſihmes ir uš lama uſraſſititas, tad ari deſmito reiſi tahds laiſs war atgaditees, kad jau dewinas reiſes kalendara taiſitajam wina ſihlneeziſbā ir miſejees. Daudš labaki buhtu, kad kalendaru taiſitaji no tahdas krahhpihanas apſtahtōs un pirzejus zaur to peewilttu, ka tee ſawōs kalendarōs ſcho laika ſihmju weeta ſlopeem pirzejeem par atlhbſinaſchānu daſchas pa-runas iſ tautas mutes par laika groſiſchanos uſnemtū; tahš taiſchu daſchu reiſi drihſaki dibenajahs uš kaut kahdeem eewehrojumeem, lai gan ari daudš no winahm buhs ka mahni uſluhfojami. Melaiſa Krogſemja Miſus kalendarā mehš ari teeſcham atronam tahdu mehgi-najumu.

Wez-Sahſes ſemfopibas-ſkola publikaš teefafchana uſ wehl reiſi ſokolowicza teſtaments.

Ro Theodora Polanda.

I.

Schai eestahdei nowehtleis rakſts „B. S.“ 3. num. naw palizis bej ſpehhjigas darboſchānahs, bej eewehrojameem eeſpaiideem. Schee ir loti daſchabi. Weena laſitaju daſa bija loti pahrſteigta, pirmo reiſi laſot par eewehrojamu eestahdijumu, kaš wina paſchu un no kura wini tomehr ne kahdas ſkaidribas nebija ſinajuſchi; otrā daſa mineto rakſtu uſluhfoja kā ſibeni, kaš peepeſchi nahſ iſ tihreem debefcheem. Un kaš pa tam paſchā leetā notizis? Nu, daudš pagafu amata-wihri, kā mums wehſtiſts, ir apgreejuſchi apſahrt pagafia teefu papihruš un mellejuſchi ſokolowicza teſtamentu, bet tikai retam iſdewees, to atrafš; ziti atkal uſmellejuſchi wež' un wežas awiſchu ſinas, wehl ziti, kaš

Wez-Sahſi un winas eegroſijumus paſiſt tilpat ſkaidri, kā „diſchais-puſiſs“ mahjaš, kurāš tas pahris gadu ſtrahdajis, mums par to pee-ſuhtijūſchi ſkaidras ſinas, kaš pa leelakai daſai apſiſtrina, ko mehš ſchini leetā eſam rakſtijūſchi, pa daſai atkal uſrahda wahjibas, kaš mums wehl nebija paſiſhtamas. Schis eewehrojamaš materials mums loti derehs. Wiſpirms mehš to iſleetaſtm pahrbaudot kahdu garaku rakſtu eefch „Rigaſche Ztg“ 31. num., ko barona f. Alfons f. Heyking ſajerejis Wez-Sahſtes ſemfopibas-ſkolai par aiſſtahhweſchānu un attaiſno-ſchānu. Jebſchu zeen. barona fgs gan peefihmē, ka winſch neſen eſot eeſtahjees par ſokolowicza eestahdijuma waldeš jeb komiſſijas protokolu-wedeju un ſawu min. rakſtu ſaſtahdijis pehš aktēs atronameem, kahrtigi eeſneegeem gada-pahrſtateem, tad mehš tomehr ſchim wina darbam ofiſiellu karakteri newaram peemehrot, mums winſch ja-atſiſht par nepilnigu pahriſkatu un weentahriſchu privat-rakſtu, kam doſumenta ſpehka naw; jo kā pilnigus pahriſkatu par Wez-Sahſtes ſkolu mehš tikai toš ſpehhim atſiſt, kaš buhs ſaſtahditi par winas wiſeem eeeh-mumeem un iſdewumeem, darbeem un panahkumeem, un kaš turklat parakſtiti no paſchas waldeš lozeſkeem, it kā ſokolowicza teſtaments to ſkaidri un gaiſchi pagehr. Tadehl min. walde ſhos gada-pahrſtatu Kurſemes ewangel. tizibas ſemneeku kahrtai wehl arweenu ir parādā par 13 gadeem. Waj wina nodomajuſi, ſcho ſawu peenahkumu iſ-pildit, to neſinam, jo wina eeſinuhehs dſilā kluſu-zeeſchānā, jebſchu ne ween Latweeſchu, bet ari Wahju laikraſti winai iſſkaidrojūſchi, ka ilgaka kluſu-zeeſchāna tē gluſchi neweeta.

Apluhfoſim nu barona f. Heykinga fga rakſtu. Lai tuhdat no eeſahkuma peeminam, ka tam pee wiſas ſawas nepilnibas diwi eeweh-rojami nopelni: zeen. rakſtitajs ir turejees pee paſchas leetas loti zeeti, un oſtrahrt winſch mums par Wez-Sahſi paſneeds daſchas it ſwarigas ſinas, kaš lihds ſchim publikai nebija paſiſhtamas un ko zitadi ſadabuht nebuhtu bijis til weegli. Schos nopelnus mehš labpraht eewehroſim un palikſim ari gluſchi pee leetas.

Barons ſon Heykinga f. apſiſtrina pilnigi, ka ſokolowicza jau 1849. gada pa Zahneem „wiſeem ewangel. tiz. Kurſemes ſemneeku un ſemfopju laudihm“ par labu Kurſemes riterſchaftei uſtizejis 16,000 rublu 4% ſihlu grahhmatās, kuras riterſchafte pehš toreiješ kurſa peenehmufi par 16,320 rubteem. No ſchihs ſumas riterſchafte apſolijūſehs ſokolowicza ſgam lihds wina nahwei iſ gada malſat 632 rub. 80 kap. (t. i. 4%) un 1% iſ gada peefchirt kapitalam. ſon Heykinga f. tē peefihmē, ka riterſchafte ſcho 1 procenti, kaš bija jaweeleef kapitalam, eſot „upurejuſi“ no ſawas puſes, jo ſihlu grahhmatas toreij neſuſchas tikai 4, wehlah 4 1/2 %. Pehš muſtu domahm taš tā naw. Pehš barona f. paſcha wahredeem riterſchafte ar ſokolowicza f. tā bija nolihguſi, oſtrahrt wina ſihlu-grahhmatas par to paſchu kurſu wareja pahrdot un kapitalu nolikt uš 5% augteem, kaš nebuht nebija ne-eeſpehhjams. — Tahdā wiſjē, ſon H. f. rakſta tahlah, kapitalš 1863. gada, kad dibinatajš mira, bija peeaudſis lihds 19,843 rub. 76 kap. Pee ſcheem nahkuſchi klah: no ſokolowicza f. mirſtot atſtahtee (ta nauda, no kuras mehš neſinajam, zil daudš tahš bijis, kad S. f. mira) 7,783 „ 95 „ Augti no riterſchaftes 992 „ 18 „ Wehrts papihru augti, no kureem daſchas ſihlas iſdoſchānas atnehtas 263 „ 13 „

tā ka kapitalš 1864. g. 1. dezebri bijis leels 28,883 rub. 2 kap.

Schis kapitalš, uš augteem nolikts, 1867. gada 1. dezebri bijis wairojees lihds 33,179 rub. 41 kap., no kureem gahjis noſt weens legatš ar 211 rub. 11 kap., tā ka 1867. gada dezebri ailikuſchees 32,968 rub. 30 kap. Schis ir taš kapitalš, kaš atdots no riterſchaftes eezejtai komiſſijai, lai ta dibina no ſokolowicza nojazito ſemfopibas eestahdi. Tā tad tahš runas, ka eſot bijuſchi 65,000 rubl., naw taiſnas un mehš luhbſam to eewehrot.

Sekam mehš f. H. fga rakſtu tahlah apluhfojam, mums tē ja-peefihmē, ka ſagaidamā pilnigā rehkinumā, ko ſawā laifā iſſlubinahs eestahdijuma walde, uš wiſu wiſh gan buhs ja-iſſkaidro, kahdas bija tahš ſihlas iſdoſchānas, ko atnehma no kapitala augteem preefch 1864. g. 1. dezebri, un kaš taš par legatu ar 211 rub. 11 kap., ko no kapitala atnehma?

ſon H. f. nu ſtahta tahlah, ka ſokolowicza teſtaments 1865. g. kluwis drukats un ar drukatu rakſtu ſem Nr. 69 wiſahm Kurſemes

pagasta-teešahm peesuhits. Šhini rakša esot ari min. komištjas ložeku wahrdi bijuši usdoti. Šehhl ka f. h. l. i. šhos wahrduš famā rakša nam usnehmis, nedš ari peeminejis, waj tee pašhi ložekli wehl komištja jeb waj jau miruši un lahdi tad wunu weeta eezelti. Bet ne šas, pate komištja to jau gan smalki ištahštis famā 13 gadu garā rehkinumu pahrlatā. — 1866. g. „Kursemes gubernas aw.“ Nr. 81 esot iſfludinats dibinajams semkopibas ſkolas mahzibas-plahns un „Latw. Aw.“ 1868. gada-gabhuma 8. num. esot „tam lihdegas ſinas iſfludinatas.“ Tu miškais Deews! Tad tas jau ir wijs, it wijs, ko Sololowicza eeſtabdijuma walde iſfludinajuš, jehſchu wišch mir-danis reišu reišahm peeſajjis, ka it gada buhs dot ſklaidrus rehkinumus teen, kam par labu wišch til daudš naudas atſtahjis! — Bet doſi-mees tahtat pa zeen. barona lga ſtahštijuma pehdahm. Ra pehž testa-menta eeſtabdita ſemkopibas-ſkola jadibina riterſchafts muiškā Bez-Sahie, to noſpreeduſi no riterſchaftes eezeltā komištja un riterſchafte ari bijuſi labpraht gatawa, ſcho muiſchu minetam noluhkam iſrentet uš 48 gadeem par 800 rublu, 30 puhru rudſu, 22 p. auſu, 10 podu ſweeta, 8 birlawahm ſeemas- un 8 birf. wajareja ſalmu, ſas kopā — pehž muhſu aprehkinuma — iſtairitu lahdus 200 rublu, tā fa rente ir 1000 rublu leela. Tadeht ne wiš ſemkopibas-ſkolas direktors, tā f. h. l. ſala, bet pati ſchi ſkola jeb pats tas eeſtabdijums esot Bez-Sahies muiſchas rentneeks. Direktors ſainneezibu wedot ſem furatorijas ušraudſibas un esot it gada nolizis ſklaidrus rehkinumus. Radeht ſhee nam iſfludinati, to barona lgs neſala.

Dalhadas ſinas.

No Geſchjemes.

Neprahtigs ušbrulumš. „Tautas beedri“ ir lahdš „eeſuhits“ rakſteens nodrukats, ſas „Balt. Semkopim“ ne ween pahrmel wiſadus grehtus, ko til war ſabomat, bet ari ušteepj, ka tas esot „kriſtigas draudſes ſwehtumus“ iſſobojis. To gribedams peerahdit, rakſtitajs leel nodrukats lahdu maſu gabalini iſ ſchi gada „B. S.“ otrā Sobgala. Tanis wahrdds: „Es eſmu daudš grehlojis wežā gada. Keiſahm pat biju nezeenigs wahrdds un darbds un deemſchehl ariďjan jobds. Un tas man ir gauſcham ſchehl! Wan ne-eſmu wainigs, ka mani ſobi druſzin garaki un daſchs ſche un tē mageniht aiſlerahs re.“ — ſchinis wahrdds rakſtitajs atron „muhſu mihtas wežas grehku ſuhdſešanas luhgšanas ſobohšanu;“ tanis wahrdds: „Rautſchu gan ne-eſmu wainigs, tomehr eſmu aplam ſatreelis pee ſcho bites-krehſlinu“ wiſch atron bitis-krehſla apſeekalaſhanu; tahtat tanis wahrdds: „Ramehr telſch wehl ir telſch, wiſch laiſahs gar teſmini. Un ta lihkā paduſe? Šas nemahl ehſt pats to labako, ka: pautus, zahlus, ſchlinkus un t. t.“ wiſch redš „ſwehta meelaſta“ mihtšanu kaſjahm, un eekſch wiſa žita, ko Sobgals tant reišā ſajjiss, „Deewa wahrdu un kriſtigas tizibas negehligu iſſobohšanu.“

Leekahs, ka rakſtitajs ir Romeeſchu katolis, ſas neſina, ka Lutera draudſehm bitis krehſla nebuht naw, un ſas naw, to ari newar „apſeekalat.“ Šchim ehrmotām katolim par apmeerinaſhanu waram ſajit, ka bites-krehſlinſch ir newainiga, ſmuka pukite, ſas ar wina bitis-krehſlu neſtahw ne lahdā ſalarā. Waj tahti wahrdi, ka Sobgals leetajis, ariďjan ir lahdā „grehku ſuhdſešanas luhgšana“ mehš loti ſchaubamees. Un kad wiſus tos wahrduš, ſas lahdā tizibas-mahzibas grahmata, nedrihſtetu žitur leetat, tad Latweeſcheem peepeſchi buhtu jabeidš latwiſki runat un rakſtit. Rā paſihštams, muhſu pirmais rakſtu-krabhjums ir luhgšanas un bible. Ušbruceja ſazerejumu tahtat apſkatotees neſpehjam iſdrihnotees, ka tas eeſpehjis eeguhteas to pahrl-eezinaſchanos, ka pauti, zahli, ſchlinki re. esot ſwehts meelaſis. To gan ſinam, ka pauti, zahli, ſchlinki re. iraid garſchigs meelaſis, bet ne ſwehts. Kur „Tautas beedris“ un wina „eeſuhitajis“ nehmuſchi til leelu un pahrgalwigu droſchibu; tahtas wiltigas denunzajijas, tahtus iſſchus, negehligus melus laiſt laudis, tas nebuht naw iſprotams. Brihnamees ari, ka wineem bijis eeſpehjams, ſcho ſawu ſajulufchā prahta raſhojumu drukat: — Ro mehš rakſtam, tas wehl preekſch drukas teel pahrluhlots; ka paſihštams, tizibas un „kriſtigas draudſes ſwehtumus“ aiſnemt ir ſingri aiſleegis, tadeht ir mums tas buhtu klawis aiſleegis, ja ari tahtu noſeegumu buhtum gribejuſchi padarit. Bet katrs, ſas paſihſt muhſu kriſtigo prahtu, muhſu augſizeenibu pret

tizibu un winaš ſw. eeſtabdijumeem un muhſu zenteenus, tiſlibu ſekmet un wiſus launumus iſpoſtit, tas ari ſinahs un atſihs, ka „Baltijas Semkopis“ ir iſhti kriſtiga awiſe, ſas kriſtigā un meera garā teel wadita. Tadeht min. apſuhdbibas janoſauz par tihru ahrprahtibu un wiltigu, ne zaur ko nepeerahdamu leezibu.

Atkal jau „Ztga für Stadt und Land.“ Mehš eſam loti alſjuſchees, peehendami ka ſchihš Wahzu awiſes zeen. redakſija ſpehs atmeſt ſawu jozigo un neprahtigo iſtureſchanos pret muhſu awiſi. Tā wina ſawā 30. num. mums ušteepj, ka mehš ſawās „Atbildes“ (Nr. 5) esot niziunajuſchi lopu aiſtahweſchanas-beedribas, gribedami aiſnemt „Latw. Awiſes“, ſas ſchihš beedribas ihpaſchi aiſtahmot. Katrs, ſas min. atbildi laiſjis, ſinahs ka ſchihš ušteepums ir gluſchi no pirkſteem iſſihſis. Tahtat Wahzu awiſe ſala: Dopyopiba pee muhſu lauzineekeem esot wiſai behdiga un minitās lopu aiſtahw-beedribas zeſchotees ihpaſchi uš tam, lai ſemneeki mahzitos atſiht un ſapraſt, lahdu labumm atneſš meſcha-putni un mahju lopi un lai kluhtu aiſkawetas wunu iſnihzinaſhana un maſinaſhana, furas žetotees zaur nepraſchanu un rupju, ne-iſglitotu ſirdi (Noheit).

Ko nu ſemneeki lai domā no ſchihš Wahzu awiſes redaktora Ruež lga, kad ari nebuht neliktu ſwarā, ka wiſch tā rakſtidams atkal jau kreetni ſamelojees? Waj wineem naw japeenem, ka Rueža l. muzā audſinats, pa ſpundu barots un ſawā muhſchā wehl naw redſejis ne Baltijas ſemneeku dſihwi, nedš ari mahju lopus? Semneeki iſnih-zinot un maſinot mahja lopus un meſcha-putnus, un lopu aiſtahw-beedribas to nowehrſhot!! Rā nu žilweks, ſas grib lai to tura par mahžitu un iſglitotu, ſewim war iſraſtiſtees tahtu behdigu nepraſchas-leezibu?! Teeſcham, buhtu daudš labati, kad Rueža kungs paliktu pee ſawas paraſtās norakſtiſšanas un un ne-eebriſtu laukā, ſas winaš til ſweſchš ka Bohemijas meſchi. — Un kad wiſch ſawa kehſiſšanas-raſhojuma beigās ſobo, ka „Wlateru Zura leelais politikaſ-rumats deemſchehl ne-esot padots lopu aiſtahwe-ſšanas-beedribai,“ tad mums iſti ja-atbild, ka tas lihđj ſchim naw notizis, lai min beedribai nebuhtu wetti puhlini, jo winaš jau deesgan darba ar Rueža kungu.

No Walmeeras. Walmeeras aprinka pagasta wezaſee ir ſchinis deenas ſem tureenes brugu-kunga wadišanas noturejuſchi ſapulži un nolehmuſchi, Keiſara Maſeſtetes 25-gadu walbišanas ſwehteem par peeminu ſtarp pagasta ložekleem ſalaſt 2000 rub. preekſch Walmeeras Latweeſchu kurlmeemo ſkolas pabalſtišanas.

Slolas pilſehtas weetneeki ir 19. janwari nolehmuſchi, ka Slolas meeſtinſch turpmal ſauzams par Slolas „pilſehtu.“ Tureenes pilſehtas galwa iſfludina, ka Slolā katru treſchdeen tapichot nedelas žirgus noturets.

No Tehrpatas. Preekſch Tehrpataſ uniwerſitetes klinikaſ uſ-turešanas waldbiba ir atwehlejuſi iſhti leelu ſumu; beſ tam wehl ir atwehlets, preekſch jaunakaſ wehſtureſ un ſalihdſinadamas Slahwu walodu iſpehtišanas diwas jaunās profeſoru weetas dibinat.

No Leepajas. Leepajas eedſihwotaji gan wiſi wehl atmineſees ſleplawibas uš Bionas ſalas, zaur kuru ſchi maſā ſalina, pee furas wafarā pee iſbrauſchanaſh til labpraht mehđš peeturet, ar aſnin tapa aptraipita. Kuhſeldti, wihrs ar ſeewu, bija noſti, meſcha-ſarġs, ſas tur gribejis par nakti pahrgulet, bija grehti eewainots un tiſai krogā kalpone, ſas paſpehja laikā paſlehptees, bija laundaru roſahm iſmukuſi; wina ari paſinoja par atgadijumu teeſai. Pee wiſas ruh-pigas mellešanas poliſejai tomehr ne-iſdewahs, noſeedsneelus tuhlin ſakert. Paġahja mehneſis pehž mehneſcha, beſ ka iſhtās pehdas buhtu uſeetas. Jau liſahs, ka ſleplawas pahr robeſchu uš Bruhſku aiſmuſchi un ka noſeedsiba muhſchigi paliks neatklahta un neſodita, tē beidſot paſihſtamam kwartal-ofizeeram Bertholdam ir laimejees wihru appeetinot, kuru minets meſcha-ſarġs un kalpone ir paſinuſi, ka tas noſeedsibas wafarā pee noſeeguma klaht bijis. Raut gan appeetinatais ſtipri leedsahs un ſala, ka tas minetā wafarā žitur bijis, tad tomehr daſchas buhšanas, ka nonahweto leetas, ſas pee ta atraſtas, gaiſchi leezina, ka tas pee ſleplawibas wainigs. Noſeedsneeks taps pehž iſ-klauſchinasšanas zaur poliſeju uš Grobinas pilſteeku ſuhits, (N. S.)

Paſta mahru pahrdewa Kreewija 1859. g. — 11 1/2 milj., 1769. g. — 23 milj., 1875. g. — 51 milj. un 1878. g. — 67 milj.

No Bauſlas. Par Bauſlas aprinka-teeſas afeſori ir apſipri- nats barons Guido fon Rahn.

(Gefuhlts). Mufju pa balat fnauduku widuzi jaunā gada pirmās nedēlās wehl štipri fchaubijamees, waj apstelsim „Balt. Seml.“ jeb waj paliskim ari fchogad, tā lihbi fchim, weenigi pee fawahm pā-rastahm, wezu wezhm „Latw. Apifehm.“ Ar tahdahm fchaubigahm domahm kaujotees, pa tam gabijahs man nezerehta braulfehāna ar ga-raimā fehmi. Bet nu, tā finam, weenā un tai pašā wagonā, nāw ne lahdas lauschu-iffchirchanas pehz tautahm un lahrtahm: Kreewi un Latwji, Schihdi un Wahji, lai buhtu gudri waj mullki, lepni waj pašemigi, bagati waj nabagi — wišt top sehbinati waj pašāi pehz fawas grības nofehshāhs pamihhshu, jutu jutahm; katris nu runā waj nolkaujahs, faldī fnausch waj pawada laitu fehā un tā, it tā tam patihlahs, ja tītāi paleef lahtitibās robeshās. Tē tad nu ari dširdeju pahru prahhigu wihru, tā fchlita iſ jo wairal atihstītā Jelgawās ap-gabalā, labu ſpreedumu donam par „Balt. Seml.“ ihpaſhi it dedhigi tahdu iſſajija par Megidius Sofolowicz'a testamentu un „Bez-Sahtes ſemtopibas-ſkolu, peeminedami tih dihwainās leetas, tā ta mana ſchau-biſhanahs, waj peedalitees „Balt. Seml.“ lahtaju pulkam, nehmahs juht, un tih to mahjās pahrnahjis, tuhlii to apſkeleju. — Elur flawena domā — groſitaja un iſchakla kulturās — neſeja, tahda garaimā — fehwe! nomurdejos.

Dabujis „Balt. Seml.“ nehmu toni laſit un wina treſhā num. nudeen atradu it dihwainās, loti wehrā leekamas ſinas pahru Bez-Sahtes ſemtopibas-ſkolu, kuru deht ſinotajs, Theodora Rolanda kungs, iſpelniſjees muhju, t. i. ſemneeku leelu leelo pateizibu. Lihbi fchim gan reti lahds to ſinaja, wihumajati ne tih gaischi, ta ſemneekteem dahwinats tih prahws kapitalis no nelaiſa Sofolowicz'a, iſhtenā goda-wihra, tam Latwju toreifeis ſuhrs lihtens fehrees pee ſirds, un ar kura wahrdu un zilweku-mihleſtibās noluhſteem, tā ſakot, nule tītāi dabunam jo pilnigi eeſahiſtees. Lai gan Theodora Rolanda t. daſcham tagad azis buhs atdaritjs, tad tomehr newaram apmeerinatees un mihli to luhdjam, nu ruhpetees ari par to, ta Sofolowicz'a testamentis drihſumā taptu Latweeſchu walodā pahrzeltis un iſſaiſis laudis, lai fehē tad jehgtu pilnigi aſiſt un zeenit ſawa labdara ſwehtigos naluhkus, taſ, tā laſam, eſot Wahju walodā nodrukati uſ 44 (!) puſlapahm. — Un tad beidſot Sofolowicz'a, Kurfemes arajeem par labu upuretās naudas lihbiſchinigeer pahrwalditaji buhs iſſludinajuſchi ſawus no 13 gadeem atpakaſ paradā palikuſchos gada-rehkimumus; tad, to droſchi warum zeret, pateizigā Latwju tauta muhſcham nelaweſees, uſmeklet ſawa ne-peemirſtamā labdara kapu un puſchlod to godam ar pelnito pateizibas nu peeminas ſhmi.

Krahgōs, 27. janwari 1880.

Krahgu Andrejs.

Red. pee ſihm. Ra Sofolowicz'a testamentu wifai reidſami wajadſetu pahrtultot Latweeſchu walodā, mehs jau eſam peerahbiu-ſchi. Bet ſchis darbs nāw no weena ween paſtrahdajams, tē wajadſetu wairafeem ſameſtees kopā. Warbuht ta pagastu wezatee ſcho jautajumu nems pahrspreeshānā.

No Tambowas. Tambowas tuwumā wilki neſen ſaplehuſchi lahdu lauku ſchandarmu, tam deenesta leetās bijis jaet uſ lahdū zeemu. Rā „Ruſk. Kurj.“ koreſpondents ſina, tad otrā rihtā no ſchandarme atraduſchi tītāi galwu un lahjas. Ziſ ſaprotams, tad ſchandarms ir duhſchigi turejees pretim, jo uſ aſhainahs nelaines weetas atradahs diwi wilki, to winſch ar ſawu rewolweri bija noſchahmis.

No Kownas. Neſen atpakaſ tapa wiſt Kownas gubernas aprinku-poliſejās deenedami Schihdi no amata atlaiſti; ir nolēegts, Schihdus turpmal waltis deenestā peenemt, tapehz ta lahds pee aprinku-teefneſcha deenedams Schihds ſawu amata waru pahrlahpjis.

No Warſchawas. Neſen atnaha tureenes paſta-kantori iſ Berlinē deesgan prahwa, bet ſemu taſſeereta paka; pala tita tuſe-namā taſta walā, un tam atrada 170 tuhſt. rublu, pa leelatai balai Polu ſemtopibas-bankas auglu-papihros, taſ tagad ſiahn augstā zenā. Pehz paſtahwoſcheem liſumeem waldiba naudas patu konſiſjeerehs.

No Parchowas. (Pleſtawas gubernā). Preeſch lahbeem gadeem Parchowā nomira bagatajs muiſchas ihpaſchneeks Pantelejews, taſ wifu ſawu mantu atwehleja daſchu pagastu ſanneekeem. Schis kapitalis, taſ ar wifahm procentehm iſtaifa 900,000 rub., tapa 17. janw. jaun loſeſchānu iſdalits. Pagastu wezatee bija ſanahluſchi muiſchneeku ſapuljes namā. Pehz muiſchneeku marſhala ihſas uſrunas pagastu wezatee gahta pehz lahtas pee lojes wilkshanas, fruſtu pahrmesdami un nelakki ſwehtidāni.

No Nowofeljes rakſta „M. B.“ uſ lahdū wiſti tureenes apgabala puifchi ſew lihgwinas iſtrauga un prezejahs: Meitas wifas ſaeijot weenās mahjās un tur ſtrahdajot, wehrpiot jeb ſchuijot jeb zitu lahdū darbu darot, taſ pee rotas gabahs. Tur nu ſanahſt puifchi no ziteem zeemeem. Kad puifis atron lahdū patih-ſamū meitu, bet kad meitas tehms jeb mahle nelaiſch, tad winſch meitu ſagſchus nofog un aiſwed. Sagſchāna ir ſchahda: meita fataiſa wifu gatāwu, ſawas drehbes, ſawas leetas un wifu, taſ wina iſ; tad bruhtigans atbrauz naſti norunatā laika un to aiſwed. Kad wezatee ſawu dabon, tur meita aiſweſta, tad wini aiſbrauz. Jaunais pahris, preeſch wineem ſlanidamees, winus peelhdi. Beigās wiſt iſlihgt un leeta ir beigta.

Wifjannalās ſinas.

M. J. Riga, 12. II. Iſ breeſmigaja notikuma Sw. Peterburgas Keiſara-pili zeesh iluſu wiſt ziti notikumū politilis laudā. Wifas aſhremju awijes ir pilnas ihgunuma pret ſcho knapi tizamo noſeeſhibas-darbu. — Wehlaſt iſmeklejumis, to „M. B.“ ſino, apſtiptina gandriht wifās ſinas, to mehs ſchi numura pirmajā rakſtā eſam paſneeguſchi par ſatentatu pret Keiſaru. No jauna, ihſi ſanemtas, ir peenahluſchas ſchahbas wehſtis: Leetas prateji, ſtarp teem iſſcheneru-generalis grafs Dobiens, ir atſinusch, ta ſpehreens nahjis no apatſhejas tahſchas (galneeku-iſtābas) krahns, kura jeb uſ kuras lahds 2 mahrijas dinamita aiſbedſinatas. Schihs iſtābas eehſi-wotaji eſot iſrahbiuſchees par newainigeem. Par wainigo tura lahdū jau apzeatinatu wihru, taſ bijis ſtrahdneeku drehbes un pulkā. Taſ leetahs ſtrahwejis ſakara ar daſcheem ſenat apzeerateem laundareem. — Sprahdſeens notizis pulst. 6. un 20 min. tant brihdē, tad Keiſara Majeſtete Deſenes prinzi apſweizajis. Tā tad gan taſ ſinas nāw pareiſas, ta patis kungs un Keiſars prinzim brauzis pretim uſ bahnuht. — No eewainoteem ſaldateem wehl 8 nomirusch. Miruschē paglabati ar wehl nepeerehſetu godu. Pats Keiſars, Troma-mantneeks un Keiſara Majeſtetes ſamija bijuſchi pee Deewa-ſalpoſchānas; ſelmarſhali, generati, ofizeri, ſreſti, grafi neſuſchi ſaldatu ſah-lus. Keiſara Majeſtete atkal apmeklejis eewainotus ſaldatus ſimnigā un atjaunojis Sawu ſolijumu, ta wimu un miruschū ſamijās pilnigi kuchs apgabatas. — Ihpā-ſcha komiſija ir eejeta ſchim noluhkam, kura ari ſameſtas priwat-dahwana lahtigi iſdalih. — Somu regimentis, ihpaſchi ta kompanija, tam bijuſt pil waltis paſihſtamā breeſmu brihdē, no regimenta augstā preeſchneekā, Leelſreſta Kofſtantina Nikolajewiſcha, Keiſara wahrba ir dabujuſchi leelu uſteikſchānu. Tahda kreetna iſtureſchānahs wifem ſaldateem jaewehro. — Japreezajahs, ta weens dalibneeks pee breeſmigā attentata Raſtawā 1879. g. 19. nowembri Parijē ir ſalerts.

Atbildeš.

Df-n. A-s. Newaram uſnemt, tadeht ta beſ paraſka un pa wehlu. — **J. E. — B. m. m. p. R. m.** Luhtu uſdoneet mums leezineeku wahrdas un dšihmes-wertu. — **A. A. — E. B.** „Sarunahjanahs“ mums neber. Juhju weh-leſchānos redatjija newar iſſpreeſt. — **S. J. — L. D.** „Waiſe un Franziſ“ gluhchi neberigi; otro rakſtu ſawā laika warbuht iſſetahim. — **Kahdam dahrfnee-kan.** Ja nemaldamees, tad Juhju rakſis jau bija „Rig. Ztg.“ ſemtopibas preeſikumd, tih tā tur daſchi teikumi bija iſlaiſti, p. p. tee iſ Klers'a Iga grahmatas. Waj nu mahſtiſtais dahſneeks Böggingera t. nolauſhjees Juhju domas, jeb waj Juhš eſet norahſtjuſchi wina rakſtu? — **M. S. D. B.** Juhš tureet par leelu greſtu, ta ſaimneeti ſwehtdeenā lihgt ſawus gaſhejus un neſineet, ta Kreewu pagastu jeb zeemati ſapuljes, pat ari pag. teeku ſehdeſchānas pehz liſuma tītāi ſwehtdeens noturamas, lai laudis nelawe darba-deenas. — **M. A. — E.** Mums paſcheem par leelu brihnumu Juhju gluſchi leetistā atbilde atrada ſawus ſchleſtus. — **Df. Brihwaitim.** Burtneekus liſim jele reiſ meē. Reba ar muhſchigahm aiſnemſchānahm to laba paſahſim. — Rakſis par tautas-ſkolahm mums leetahs pa daubj maſ pahrdomats. Daudſreij weens teikums apgahſch otro, daubj weetās lawekli peemineti, lahdū nebuht nāw, ta p. p. klimats, puteni, dubli ic. Ja tee kawetu ſkolu uſplauſchānu, tad jau muhju ſamini jo wairal ſemmelōs buhtu noteſjati uſ muhſchigu neattiſhchānos. Raſ par ſwehtateefcheem ſajit, daſchā ſina ir taſniba, bet ne tahda, taſ tagad zilajama. Lai netihſojam iſteet netihru uſbeni, eekam tihra wehl nāw. Aci mums, ſchi laika behrneem, nepeelaſhjahs tih bahuzi ſpreeſt par ſentſcheem. Wimu pulkā ir bijuſchi wihri, taſ muhju ſkolu wehſturē iſpelnijuſchees zeen. weetu. Tautas attihſtāhs rahmi un gauſchi un lihbi ar to mainahs aci zilweku ſpreedumi un aſiſhchāna. Aci Juhš piundōs wihra gabōs ſpreeſdeet daubj žitabai ne tā tagad, un tad Jums loti patih, ta mehs ſcho Juhju rakſtu ne-ējam uſnehmuſchi; turprelim par Juhju ziteem rakſteem mehs ſrejnigi pateizamēs. — **E. — G-gā.** Kad aiſlahtajais pats neatron eemeſla ſchehlotees, tad redatjijai uſ tam ne tih nāw eemeſla. — **J. Berg — J. Falbees** par graubineem. — „**Kahdeem Kujeneš iſriſhkojumu weefceem.**“ Waj ſineet, kungi, Juhš no „Balt. Seml.“ pagehreet pa daubj. Lai taſ aprakſta Juhju pollas maſurkādahſchus un to wadonus! Ja to daritum, tad jau ziti atkal gribetu lai aprakſtam wimu „ſendlerus“, „auletſchu“ ic., lihbi mehs beidſot ee-auletſchotum lahdā wezmeitu laſejaſ-ſabeerdiba. — **E. A. — R.** No leezibas teefas-preeſchā ne weens newar atratees. Par min. ſemes pahrschirſchānu tītāi teeſa war ſpreeſt, ne redatjija. Pee pag. teeſas ſpreedumeem pag. wezalam nāw jabuht ſlahi, taſ pee teeſas nebuht nepeeder. Par meſcha — ſahſtibu uſliktā naudas — maſa aiaſch peeder meſcha ihpaſchneekam. — Einojums „No Namlas pag.“ maſ eewehrojams. „Pret ſirgu ſagſchānu“ ſawā laika eewehroſim. — „**Kahds Falzheuctis.**“ Abi Juhju rakſti aiſter teeſas labo ſlawu un godu, tadeht paleef ne-ewehtroti. R. e. b.

Riſibdoſchais redaktors: Matern Juris.

No ģensures atwehletis, Riga, 12. februari 1880.

Sludinājumi.

Kurjemes beedriba pr. bīskopības.

Mērfahrtiga general-fapulse peektdeen, 15. februārī 1880, pulksten 1. pehz pusdeenās, Zehra jahll.

Deenas-kahrtiba:

1) Beedribas statutu pārtaisīšana, 2) preeksheezības jelschana, 3) spreedums Wispadewigalās adrešes un Kurjemes albuma leetā.

Presidentis: **Watern Juris.**

Krona Wez-Schwahrdes-pagasta-teeša ufaizina jaur šho wifus tos, tam no mirschā scheijeenes Pieseneeku šaimneeta **Zahna Landmana** lahbdas parahdu-prahshanas, jeb las winam to buhtu parahda palikušgi, šh. g. 8. martā scheitan peeteitees, ar to peektobinašhanu, ka wehlati wairš ne weens netis klaufts, bet parahdu šehpejus likumīgi strahpehs.

Bez-Schwahrde, 14. janwarī 1880.

Preekshejedetajs: **F. Dentzmann.**
Teesas-štrhw.: **J. Braun.**

Kad ta pee keweles peederiga Antihse Milewīš scheijeenes nelaska Tehwtomu šaimneeta Weissberga un wina wehl bfhimodamas seenas Karlihes Weissberges, attal apprezetas Aulinas behlu wahrbā Janni Robertu behna wetā grib peenemt (adopteeret), tad keweles pagasta-teeša ufaizina wifus tos, las pret šho adoplaziju gribetu jelt lahbdus likumīgi dibinatus cemejus, šh. g. 20. martā tos pahshus scheitan peenest un aifstahwet, jo wehlati wairš ne weens netis klaufts.

Kewelē, 21. janwarī 1880.

Preekshejedetajs: **C. Forstmann.**
Teesas-štrhw.: **J. Braun.**

21. februārī 1880 tifs no Krona Wez-Schwahrdes pagasta magafines wairafolishand pahrdoti:

500 mehri rudsu un 400 mehri meeshji.

Bez-Schwahrdes pag.-walde, 28. janwarī 1880.

Pagasta preeksheeks: **J. Landmann.**
Rakstu weeds: **J. Braun.**

Sludinajums

Kurjemes pilsetas-hipotelas beedribas direkzija, dibinadamahs us beedribas-statutu 80 §., dara wispahrigi šinamu, ka šh. g. 24. janwarī klaija direkzijas sehdešana ar notariūs-publ. peedalishanos, Kurjemes pilsetas-hipotelas-beedribas tihlu-grahmatas islofejot, iswilla schahbus numurus, proti:

1) Metala tihlu-grahmatas:

- Lit. A. ā 1000 rubl. Nr. 99.
- „ B. ā 500 rubl. Nr. 155.
- „ C. ā 100 rubl. Nr. 91, 168, 189, 361, 454, 484, 508.

2) Kredita tihlu-grahmatas:

- Lit. A. ā 1000 rubl. Nr. 864, 2337, 3215, 3450, 3452.
- „ B. ā 500 rubl. Nr. 68, 394, 913, 961, 1114, 1767, 1862, 1866, 3275, 3297, 3512, 3522, 3646, 4214, 4378, 4571.
- „ C. ā 100 rubl. Nr. 192, 283, 341, 448, 455, 484, 502, 687, 689, 1119, 1216, 1221, 1346, 1502, 1504, 1520, 1711, 1740, 1781, 1785, 1817, 1888, 1941, 2241, 2384, 2671, 2700, 2746, 2780, 2785, 2972, 3261, 3288, 3378, 3396, 3526, 3551, 3565, 3636, 3731, 3998, 4097, 4193, 4218, 4377, 4392, 4402, 4555, 4831.

Islosetās tihlu-grahmatas klahs šh. g. 12. junija sahtot bej laweshanas pehz minu usrakstītās wehrtēs ismofiatas un no šhi termina sahtot winas nenesihs ne lahbdus angtus. Uprahdamahm tihlu-grahmatahm ir japeeek turklaht peederigi taloni un kuponu.

No senatahm isfehahanahm waw wehl lihds šchim brijhim preekshe isnemishanas usrahdbitas:

A. is 1878. gada isfehshanas:

a) metala tihlu-grahmatas;

Lit. C. Nr. 406 un 427.

b) kredita tihlu-grahmatas;

Lit. A. Nr. 1643.

„ B. Nr. 587 un 1277.

„ C. Nr. 495, 553, 948, 1443, 1621, 1914 un 2214.

B. is 1879 gada isfehshanas:

a) metala tihlu-grahmatas;

Lit. B. Nr. 222.

„ C. Nr. 188 un 242.

b) kredita tihlu-grahmatas;

Lit. B. Nr. 3026.

„ C. Nr. 73, 152, 406, 576, 779, 1086, 1274, 1487, 1506, 1669, 2393, 2564, 2612 un 2717.

Jelgawā, 5. februārī 1880.

No Laudones pagasta magafinas, Zehru kreise, tifs 14. februārī šh. g. us wairafolishchanu majakās daks pret tuhltu nomakšu pahrdoti:

300 puhri rudsu un 400 puhri ausu.

Laudones pagasta waldischanas wahrbā pagasta wezafajs: **J. Lahziš.**
Štrihweris: **F. Sallingš.**

Jaun-Swirlaukas pagasta walbe dara šinamu, ka wina 27. februārī šh. g., pulksti. 9. no rihta, is weetigas pagasta magafines wairafolishchana pahrdos:

226 mehruš 12 garnizas rudsu un 1571 mehru 17 garnizas wafareja-labibas

Pahrdoshanas norunas war dabet šinat lairu peektdeenu pagasta walbes tanzelejd. Jaun-Swirlauka, 28. janwarī 1880. g.

Jaun-Swirlaukas pagasta walbei ir preekshe Jaun-Swirlaukas, Kulpes un Dikunuišas pagasteem flursteenu flanzitajs waijadhigs. Tee, las šho darbu grib masafolishchana peenemt, lai 22. februārī šh. g., pusdeenu, atnahl šhurp un atnes lihdsā falogu ar 25 rub. un apleejinashanas rakstus, ka šho amatu prot. Jaun-Swirlauka, 28. janwarī 1880. g.

Škenmuišā, 7 werstes no Kopaschu hfehshetā flanzijas, top muišas **lauki isnomoti** sahtot no 10 puhraweetahm un wairaf. Romneeteem tagad japeeteizahs pee min. muišas walbes.

Birmā Kreewu

uguns- apdroshinaschanas beedriba,

dibinata 1827. gadā.

Agenti:

Zehzis — **S. Volkmanu,**
Waska — **Moriq Rolland,**
Berowa — **G. fon Stoever,**
Walmcera — **Th. Adamsohn,**
Limbaschā — **B. O. Gusslawsky,**
Ruhjenc — **Eduard Dabbert.**

Dr. Mandelstamm,

azu-ahrsts,

Kungu eelā Nr. 23, blakam wehtulu pastam.

Jauna grahmata:

"Wisn tizigo weena zeriba" no G. Laurina, dabonama S. Dienerta grahmata bobē Jelgawā, Deelaja-eelā Nr. 36.

Attaukschana.

17. februārī neswinehs Augsta Keijara 25-gadu waldischanas swehtlus

Deel-Zumprawmuishas skolā.

Deel-Zumprawmuishas dseeb. beedriba.

Programma

preekshe Jelgawā šwinameem Augsta Kunga un Keijara 25. waldischanas gadu jubilejas swehtleem 19. februārī.

- 1) Swehtu dalibneeku fapulse 19. februārī pulksten 9. no rihta Schaedliha, agral Zehra weefnijas leelajā sahlē. Swehtu tifs attlahti ar swehtu runu no pagasta wezalo komitejas preeksheeta J. Neumana tga.
- 2) Pulksten 10. sahtees swehtu Deewa kalposchana isgresnotā Latweeshu Annas basnija.
- 3) Pehz Deewa kalposchanas ees pagasta wezalo komitejas lozekli lihds ar atnahlu-šhem pagasta delegateem, Jelgawas swehtu komitejas un Sarlana Krusta beedribas Jelgawas Latweeshu komitejas lozekli un beedribu aifstahwi us Kurjemes gubernas pahrwaldneeta lungu Jelgawas pili, nodot adreft, albumu un padewibas rakstu.
- 4) Goda meefastis, las sahtees pulksten 3. pehz pusdeenās. Dalibneeki mafsahs I rub. 50 kap. par kumeru.
- 5) Swehtu israhdbichana Jelgawas teatra namā. Swehtu israhdbichana sahtees pulksti 7. wafarā ar swehtu uvertiru un prologu, runatu no Rigas Latw. teatra wadonā A. Alunana tga. Pehz tam dseebahs wifa publika: "Deews šargi Keijaru". Israhdbita tifs: **Leuore**, slatu luga ar dseebashanu 3 nodakās un 5 zehleens no Holsteja, preekshe Latweeshu slatuweš pahrsrahdata no A. Jaunsema.
- 6) Balle Schaedliha weefnijas sahlē. Wina sahtees pulksten 11. wafarā un beigsees pulksti 5. no rihta. Rakja lungeem 1 rublis, kundshem 50 kap. Weeti us balli war til titt ewesthi jaur Jelgawas swehtu komitejas un pagasta wezalo komitejas lozekteem.

Pe e s i h u e j u m s. Preekshe seenigeem pagasta wezafateem un ziteem pagastu delegateem, kas jau 18. februārī atbraukt, ir ruhme apgahdata Schaedliha weefnija. Pagasta wezalo komitejas preeksheeks: **J. Neumanis.** Jelgawas swehtu komitejas preeksheeks: **A. Webers.**

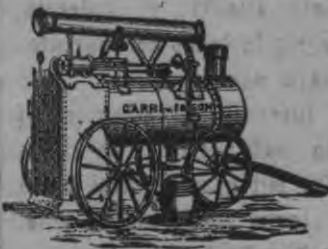
Rigas Latw. beedriba.

Latweeshu tauta lihds ar wifahm zitahm Kreewijas tautahm šwinehs 19. februārī šh. g. **Sawa Keijara, Apslaimotaja, Aleksandra II.** 25-gadu waldischanas-swehtlus. Rigas Latw. beedriba ir nospreeduse, šho deenu šwinet kopā ar saweem gada-swehtkeem ar ihpahchu goda-maliti 19. februārī, pulksten 9. wafarā, isgresnotajā leelajā beedribas sahlē. Uj peedali schanos pee šhem til swarigeem swehtkeem teel usajzinati ar weenadahm teesbahm ne tika schahs beedribas lozekli, bet ari wifl Rigas un Widsemes Latw. beedribu un lauppagastu lozekli. Beedribas usdewunā: **Swehtu komisija.**

Rigas Latw. beedriba.

- 1) Swehtdeen, 17. februārī, pulksten 7. wafarā teatris.
- 2) Otsdeen, 19. februārī, pulksti. 9. wafarā, Augsta Kunga un Keijara jubilejam par godu, swehtu malite. Galda-kahrtēs mafsā 150 kap., dāmas par eeeshanu u galterijas 25 kap.
- 3) Treshdeen, 20. februārī, pulksti. 8¼. wafarā swehtu-balle. Beigas pulksti. 3. rihtā. Beedribas ruhmes taps slehgtas pulksti. 4. rihtā. Diketes beedreen un dahmahm 50 kap., weeseem, neridseeteem 75 kap. Beedru kahrtēs jaušrahda.
- 4) Swehtdeen, 24. februārī, pulksten 7. wafarā konzerte. Pehzās pirmās rindās 75 kap., zitās rindās sahlē 50 kap., lojshās un galerija 25 kap. Behrneem 40 kap., 25 kap. un 15 kap. **Swehtu komisija.**

J. W. Grahmann, Riga,

eepretim Jelgawas un Dufumas bahnusim.

Aekli, arkhu dakti, sehjamās un pšaujamās-mashinas. Ar rotahm un gepeli dšenamās kufamās-mashinas. Garetta lokomobiles un kufamās-mashinas, las ihpahchi weentlahrshi labi taitātas un daudh pasrahdbā; us Parifes pasaules isstahbi tahs ar 2 felta medatahm kronetas.

Superfosfati, augst- un widus-grahdigi, ar peefolita labuma apgalwofchanu.

P. van Dyk, Riga, Smilshu-eelā.

Claytona Lokomobiles u. kuf.-mash. Packarda superfosfati, augst- u. widejgr. ar peefolita labuma apgalwofchanu, — tā tā ari tali-mehli un wifadas zitas laukšaimn. mash. u. rihli.